

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ХОТИНСЬКИЙ КОЛЕДЖ ПОДІЛЬСЬКОГО ДЕРЖАВНОГО
АГРАРНО-ТЕХНІЧНОГО УНІВЕРСИТЕТУ

ДИСЦИПЛІНА «КОНТРОЛЬ І РЕВІЗІЯ»

Питання та відповіді на темах

Вступ

Вивчення курсу “Контроль і ревізія” формує знання про цілі і завдання економічного контролю, організацію контрольно-ревізійної роботи в сільському господарстві, внутрішньогосподарський контроль його види і форми, способи і прийоми здійснення контрольних дій.

По завершенню курсу студенти, повинні вміти здійснювати відомчий і внутрішньогосподарський контроль грошових коштів, основних засобів і товарно-матеріальних цінностей, затрат праці та її оплати, виробничої діяльності і капітальних вкладень, реалізації продукції, проводити інвентаризацію засобів, оформляти і реалізувати матеріали ревізій, перевірок, здійснювати контроль за виконання рішень, що прийняті по результатах ревізій і перевірок.

Практикум складено відповідно до курсу “Контроль і ревізія”.

Для того, щоб опрацювати практичні заняття необхідно вивчити опорний конспект, лекційний матеріал, нормативні акти та літературні джерела з кожної теми. Ефективність опрацювання кожного практичного заняття значною мірою залежить від підготовки до кожного з них.

Для вивчення програмного матеріалу необхідно ознайомитись із змістом тем програми і методичними вказівками до них, опрацювати укази Президента, постанови Верховної Ради і Кабінету Міністрів, інструкції та рекомендації з питань контролю та перевірок, опрацювати рекомендовану літературу, виконати практичні роботи. Завдання практикуму- допомогти студентам опанувати матеріал програми в міжсесійний період, для використання його в подальшому при виконанні практичних робіт.

ТЕМА 1

ЕКОНОМІЧНИЙ КОНТРОЛЬ ТА ЙОГО ОРГАНІЗАЦІЯ

1. В чому полягає суть, значення та завдання економічного контролю?

Відповідь:

Економічний контроль являє собою ефективний спосіб попередження, виявлення і запобігання порушенням та посяганням на національне багатство країни, складову частину господарського управління, його функцію, метод реалізації управлінських рішень, джерело інформації про позитивні та негативні явища на всіх ділянках виробничої діяльності.

Значення економічного контролю полягає у попередженні порушень і зловживань; виявленні порушень, відхилень від правових норм чинного законодавства і обґрунтування для притягнення до відповідальності винних осіб; захист і збереження власності.

До основних завдань економічного контролю належать: систематична перевірка дотримання законодавства з питань господарської політики; контроль за збереженням державної, колективної та іншої власності; раціональним використанням матеріальних, трудових і фінансових ресурсів; за виконанням планів і виробничих програм; виявлення резервів підвищення ефективності виробництва; перевірка достовірності обліку та звітності; боротьба з порушниками трудової дисципліни; розробка рекомендацій по усуненню виявлених порушень і зловживань.

2. Які Ви знаєте види економічного контролю?

Відповідь:

Виділяють такі основні види економічного контролю: державний відомчий (поширюється лише на підприємства, установи і організації конкретної галузі і здійснюється спеціальними контрольними підрозділами) державний позавідомчий (здійснюють спеціальні контрольні органи державного апарату, діяльність яких поширюється на всі галузі народного господарства, незалежно від їх відомчої підпорядкованості); незалежний фінансовий контроль (аудит, який проводять для підтвердження достовірності даних обліку і фінансової звітності та платоспроможності підприємства); внутрішньогосподарський (здійснюють керівники, спеціальні відділи і служби, фахівці в межах своєї компетенції, керівники виробничих підрозділів, ревізійні комісії); громадський (проводять громадські організації та спеціальні контрольні органи, які працюють на громадських засадах (профспілкові організації, ревізійні комісії підприємств із колективною формою власності, робочі інспекції та ін.))

3. Які Ви знаєте форми економічного контролю?

Відповідь:

За способами проведення розрізняють такі форми контролю: попередній, поточний, наступний, документальний, натуральний

(візуальний), ревізія, аудит, обстеження (перевірка), розслідування, економічний аналіз; судово – бухгалтерська експертиза.

За ознакою часу проведення економічний контроль поділяють на попередній, поточний і наступний.

ТЕМА 2

ОРГАНІЗАЦІЯ, МЕТОДИ І ТЕХНІКА КОНТРОЛЬНО – РЕВІЗІЙНОЇ РОБОТИ

1. Що є предметом економічного контролю?

Відповідь:

Предметом економічного контролю є виявлення законності, реальності, економічної доцільності та ефективності використання матеріальних, трудових та фінансових ресурсів у процесі підприємницької діяльності згідно з чинним законодавством та забезпечення їх збереження.

2. Що є методом економічного контролю?

Відповідь:

Методом економічного контролю є сукупність прийомів і способів, що забезпечують виявлення законності, достовірності, економічної доцільності та ефективності використання матеріальних, трудових і фінансових ресурсів у процесі підприємницької діяльності згідно з чинним законодавством та забезпечення їх збереження.

3. Що є об'єктами економічного контролю?

Відповідь:

У широкому розумінні об'єктами економічного контролю є підприємства, установи, організації, їх виробничі підрозділи, служби та діяльність службових і матеріальних осіб, пов'язана з використанням виробничого потенціалу в процесі виробництва.

Безпосередньо на підприємствах основними об'єктами економічного контролю є засоби виробництва, праця та її оплата, процеси, фінансові результати та їх розподіл, а також природні ресурси.

4. Які Ви знаєте прийоми і способи економічного контролю?

Відповідь:

Усю сукупність прийомів і способів економічного контролю систематизують по двох групах: способи і прийоми натурального (візуального) контролю (фактичний огляд в натурі, інвентаризація, контрольні обміри, лабораторний аналіз, експертна оцінка, тестування, запуск сировини і матеріалів), способи і прийоми документального контролю (економічний аналіз, перевірка документів за формою і змістом, математична перевірка, зіставлення документів, нормативна, поопераційна (хронологічна) перевірка, письмові пояснення та запити).

5. Що таке ревізія?

Відповідь:

Ревізія – один із способів економічного контролю, його складова частина. Ревізія це контрольне дослідження здійснених господарських операцій з метою виявлення дотримання їх законності, достовірності та економічної доцільності, тобто ревізія є способом наступного контролю, яка здійснюється переважно на підставі документальних джерел

6. Які Ви знаєте види ревізій?

Відповідь:

Розрізняють такі види ревізій: відомчі, позавідомчі, внутрішньогосподарські.

Щодо плановості розрізняють планові і позапланові ревізії.

Залежно від обсягу, охоплюваних ревізією господарських операцій, розрізняють повні і часткові ревізії.

За складом спеціалістів, які проводять ревізію, виділяють комплексні і некомплексні ревізії.

Залежно від повторюваності розрізняють первинні, повторні та додаткові ревізії.

Наскрізні ревізії проводять вищестоящі органи управління для дослідження стану справ підприємства з окремих проблем або для оцінки контрольно – ревізійної роботи конкретного обласного чи районного управління сільського господарства.

7. Як здійснюється планування та підготовка до проведення ревізії?

Відповідь:

Контрольно – ревізійну роботу планують і організовують згідно з планами. Управління, об'єднання та інші організації, які мають підвідомчі підприємства, установи і організації, складають і до початку планового року подають у вищестоящу організацію план проведення ревізій і тематичних перевірок. Відповідальність за правильне складання плану а також його виконання покладено на начальника контрольно- ревізійного відділу. На підставі річних планів складають квартальні плани, в яких уточнюють строки проведення ревізій, прізвища перевіряючи.

В ході підготовки до ревізії члени ревізійної групи вивчають наявні в ревізованій організації матеріали про виробничу і фінансову діяльність об'єкта перевірки: акт попередньої ревізії, довідки про проведення спеціалістами тематичних перевірок, статистичну і бухгалтерську звітність, накази, розпорядження, листи. Це відображується в програмі ревізії яку затверджує керівник організації що ревізує.

8. Як здійснюється організація проведення ревізії, узагальнення і оформлення результатів?

Відповідь:

На основі інструкції про порядок проведення ревізій складають загальний робочий план (програму) проведення ревізії, в якому зазначають перелік контрольно – ревізійних процедур, календарні строки їх виконання і виконавців.

Ревізуючі особи перевіряють додержання законності здійснення господарських операцій, кожна з яких регламентується відповідним правовим актом і відображується у відповідному первинному документі. Результати ревізій оформляють актами, а перевірки – довідками. Акт являє собою двобічний документ, який має юридичну силу, тому до його оформлення ставляться суворі вимоги. Зміст акта має бути об'єктивним і доказовим. Кожен факт порушень повинен підтверджуватись посиланнями

на відповідний документ із зазначенням його номера і дати складання, суми завданого збитку, а також винних осіб винних у цьому збитку.

9. В якій послідовності викладаються результати ревізії?

Відповідь:

Рекомендується така послідовність викладу результатів ревізії:

- Вступна частина
- Результати виробничої діяльності в рослинництві, тваринництві, промислових, допоміжних та інших виробництвах
- Використання та збереженість основних фондів
- Використання трудових ресурсів і фонду заробітної плати
- Використання і збереження товарно – матеріальних цінностей
- Касові, розрахункові та кредитні операції
- Прибуток, фонди, резерви, фінансовий стан
- Капітальні вкладення і капітальний ремонт
- Додержання Статуту
- Організація і стан планово- економічної роботи, бухгалтерського обліку і внутрішньогосподарського контролю.

10. Хто приймає рішення за результатами ревізії.

Відповідь:

За результатами ревізії на підставі акта ревізії рішення приймає та організація, що призначила ревізію, у формі листа, розпорядження, наказу, постанови, передачі справ у правоохоронні органи. Рішення готують працівники контрольно – ревізійного апарату і галузеві спеціалісти, а остаточне рішення приймає керівник.

ТЕМА 3

ОРГАНІЗАЦІЯ АУДИТОРСЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

1. В чому полягає зміст, завдання і значення аудиторської діяльності?

Відповідь:

Зміст аудиту включає: організаційне та методичне забезпечення аудиту; практичне виконання аудиторських перевірок; аудиторські послуги, пов'язані з проведенням аудиту – експертизи, консультації з питань бухгалтерського обліку, звітності, оподаткування, аналізу фінансово – господарської діяльності; освітня діяльність – проведення семінарів, організація курсового навчання, підготовка аудиторів у спеціальних школах та інше.

Основні завдання аудиту є збирання достовірної вихідної інформації про фінансово – господарську діяльність суб'єкта господарювання і формування на цій підставі висновків про його реальний фінансовий стан.

Аудиторські перевірки покликані активно сприяти збільшенню грошових нагромаджень; поліпшенню організації обліку; внутрішньогосподарського контролю; збереженню коштів і майна; попередженню непродуктивних витрат у вигляді штрафів, пені, неустойок та інших стягнень; раціональному і економному використанню матеріальних трудових і фінансових ресурсів.

2. Дайте визначення аудиту.

Відповідь:

Аудит – це перевірка публічної бухгалтерської звітності, обліку, первинних документів та іншої інформації щодо фінансово – господарської діяльності суб'єктів господарювання з метою виявлення достовірності їх звітності, обліку, його повноти і відповідності чинному законодавству та встановленим нормативам.

3. Що таке аудиторська фірма?

Відповідь:

Аудиторська фірма це організація, яка має ліцензію на право здійснення аудиторської діяльності на території України і займається виключно наданням аудиторських послуг. Такі фірми можуть створюватись на підставі будь – яких форм власності. До їх складу можуть залучатись спеціалісти, які не є аудиторами, але загальна частка серед засновників цих осіб у статутному фонді не може перевищувати 30 відсотків. Аудиторська фірма має право на існування, якщо в ній працює хоча б один аудитор.

4. Який вищий орган управління аудиторською діяльністю?

Відповідь:

Вищим органом управління аудиторською діяльністю є Аудиторська палата України. Вона створюється і функціонує як незалежний, самостійний орган на засадах самоврядування, є юридичною особою, веде відповідний облік та звітність. До її складу входять: п'ять представників від Спілки

аудиторів України, по одному представникові від Мінфіну, Головної державної податкової інспекції, Національного банку, Мінстату, Мінюсту та окремі представники від навчальних, наукових та інших організацій. Загальна кількість членів Аудиторської палати 20 осіб.

5. Назвіть основні функції Аудиторської палати України?

Відповідь:

Аудиторська палата здійснює такі функції:

- здійснює сертифікацію і ліцензування
- затверджує норми, стандарти, програми підготовки аудиторів
- веде реєстр аудиторських фірм, які одноособово надають аудиторські послуги
- затверджує норми і стандарти аудиту.

6. Ким видається ліцензія на заняття аудиторською діяльністю?

Відповідь:

Ліцензія на заняття аудиторською діяльністю видається після подання клопотання Аудиторською палатою України строком на п'ять років окремим аудиторам або аудиторським фірмам після державної реєстрації їх як суб'єктів підприємницької діяльності. Плата за видачу ліцензії спрямовується до державного бюджету.

7. Що таке сертифікація аудиту?

Відповідь:

Сертифікація (визначення кваліфікаційної придатності) аудиторів здійснюється Аудиторською палатою України. Право на одержання сертифіката мають громадяни України, які здобули вищу освіту, мають певні знання та досвід роботи не менше трьох років підряд на посадах аудитора, ревізора, бухгалтера, юриста, фінансиста або економіста і склали успішно іспит. Сертифікат видається строком на п'ять років.

8. Назвіть основні права аудиторів.

Відповідь:

Аудитори мають право: самостійно визначати форми і методи аудиту; одержувати необхідні документи для перевірки; одержувати необхідні пояснення в усній чи письмовій формі від керівництва чи працівників замовника; перевіряти наявність майна грошей, цінностей; вимагати від керівництва проведення контрольних оглядів, замірів, визначення якості продукції щодо яких здійснюється перевірка документів; залучати на договірних засадах до участі в перевірці фахівців різного профілю.

9. Назвіть основні обов'язки аудиторів.

Відповідь:

Аудитори зобов'язані належним чином надавати аудиторські послуги, перевіряти стан бухгалтерського обліку та звітності замовника, їх достовірність, відповідність чинному законодавству та встановленим нормативам, повідомляти замовників про виявлені під час проведення аудиту недоліки, зберігати в таємниці інформацію, одержану при проведенні аудиту, не розголошувати таємниць, що становлять комерційну таємницю,

відповідати перед замовником за порушення умов договору згідно з чинним законодавством, обмежувати свою діяльність тільки наданням аудиторських послуг.

10. За що аудитори та аудиторські фірми несуть відповідальність?

Відповідь:

Аудитори та аудиторські фірми несуть цивільно – правову відповідальність за неналежне виконання своїх зобов’язань – майнову відповідальність, зазначену в договорі відповідно до чинного законодавства в розмірі не більше фактично завданих замовнику збитків з їх вини, а також за неналежне виконання професійних обов’язків до аудитора Аудиторською палатою України можуть бути застосовані стягнення у вигляді попередження, зупинення дії сертифіката та ліцензії на строк до одного року а в окремих випадках анулювання ліцензії та сертифіката.

ТЕМА 4

ЕКОНОМІЧНИЙ КОНТРОЛЬ ПРАЦІ ТА ЇЇ ОПЛАТИ

1. В чому полягають основні заедання , джерела та послідовність ревізії затрат праці та и оплати?

Відповідь:

Основним завданнями затрат праці та її оплати є перевірка: дотримання законодавства про працю та її оплату; обґрунтованості планування використання трудових ресурсів і фонду споживання; наявності затверджених нормативних документів, які регулюють використання трудових ресурсів та порядок оплати праці; стану нормування, тарифікації робіт і оплати праці.

Джерелами перевірки праці та її оплати є: статистична звітність по праці та її оплаті, плани економічного і соціального розвитку, договори підряду, технологічні карти, первинні документи, нагромаджувальні відомості обліку використання машинно - тракторного парку, автотранспорту, журнали обліку робіт і витрат, розрахунково - платажні відомості, зведені відомості нарахування оплати праці за складом і категоріями працівників, особові рахунки, реєстри бухгалтерського обліку.

Послідовність перевірки: перевірка наявності затверджених в установленому порядку положення про оплату праці, правил внутрішнього трудового розпорядку, норм і розцінок, положення встановлення обґрунтованості планування і використання фонду заробітної плати за цільовим призначенням; перевірка організації табельного обліку робочого часу; додержання штатної дисципліни, а також обґрунтованості нарахування додаткової оплати праці і премії; перевірка стану бухгалтерського обліку розрахунків з робітниками і службовцями по оплаті праці

2. В чому полягає контроль розрахунків по оплаті праці?

Відповідь:

Насамперед доцільно перевірити первинні документи по нарахуванню оплати праці у тих виробничих підрозділах або категоріях працівників де виявлено перевитрату оплати праці, а всередині них - документи по оплаті праці і осіб з особливо високими заробітками і тих, в яких заробітки значно коливаються, для цього вивчають розрахунково - платіжні відомості й особові рахунки.

Вибірковим способом перевіряють правильність використання норм, розцінок і підраховують переоплати у зв'язку із завищенням розрядів робіт, розцінок, заниження норм виробітку.

Ретельно перевіряють дотримання положення про оплату праці і умов преміювання працівників адміністративно - управлінського складу, виявляючи при цьому факти завищення окладів, необґрунтованого нарахування доплат і премій.

Паралельно з перевіряють нарахування оплати праці контролюють правильність утримання з оплати праці: прибуткового податку; за

виконавчими листами; за письмовими дорученнями про переказ страхових внесків, за договорами особистого страхування; виданих у рахунок оплати праці авансів; відшкодування матеріального збитку, заподіяного матеріально відповідальними особами.

При перевірці розрахунків по оплаті праці контролюють стан їх обліку. Для цього вибірково зіставляють дати первинних документів, табелів робочого часу і розрахунково -платажних відомостей. При виявленні порушень у веденні бухгалтерського обліку, переплат, безпідставного нарахування премій та інших винагород контролери вимагають їх усунення, відшкодування незаконно одержаної оплати праці та притягнення винних осіб до відповідальності.

ТЕМА 5

КОНТРОЛЬ І РЕВІЗІЯ ВИРОБНИЧОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ТА КАПІТАЛЬНИХ ВКЛАДЕНЬ

1. Назвіть основні завдання контролю і ревізії виробничої діяльності.

Відповідь:

Основними завданнями контролю і ревізії виробничої діяльності є: вивчення обґрунтованості планування виробничої програми; перевірка виконання виробничих завдань та договірних зобов'язань виробничих госпрозрахункових (орендних) підрозділів; аналіз і економічна оцінка нових технологій, організаційно-технічних заходів і маркетингової діяльності; виконання статутної діяльності контроль за раціональним використанням землі та інших природних ресурсів; дотримання технології організації виробництва; правильність формування собівартості продукції, дотримання лімітів, кошторисів витрат, виявлення перевитрат та встановлення їх причин; перевірка повноти оприбуткування продукції, визначення розмірів псування втрат з різних причин; виявлення приписок, нераціонального використання виробничих ресурсів, інших недоліків; перевірка організаційної структури та управління виробництвом, виявлення можливостей підвищення ефективності управління при скороченні затрат управлінської праці; виявлення резервів збільшення виробництва продукції та підвищення його рентабельності. Важливо також перевірити правильність обліку виробництва, калькуляції собівартості продукції, достовірність звітної інформації. У цьому особливу роль повина відіграти аудиторська служба крім того, контролюють дотримання земельного законодавства, законність, обґрунтованість та економічну доцільність створення промислових виробництв і підсобних промислових, малих підприємств та виробничих кооперативів як самостійних суб'єктів господарювання.

2. В якій послідовності слід проводити перевірку виробничої діяльності?

Відповідь:

Перевірку виробничої діяльності в процесі ревізії рекомендують здійснювати у такій послідовності: перевірка обґрунтованості планування виробничої програми; договорів із виробничими госпрозрахунковими підрозділами; аналіз виконання виробничої програми і виявлення зон ризику, так званих вузьких місць, щоб зосередити увагу на більш глибокому вивченні причин невиконання плану і низького рівня ефективності виробництва; перевірка використання земельних ресурсів, поголів'я худоби; дотримання агротехнічних і зооветеринарних заходів і вимог, технології й правил виконання робіт; перевірка стану обліку та звітності, формування собівартості продукції. При комплексній ревізії кожний спеціаліст перевіряє окремі питання згідно із програмою перевірки.

3. На підставі чого здійснюють контроль виробничої діяльності?

Відповідь:

Контроль виробничої діяльності здійснюють на підставі річних звітів, планів економічного і соціального розвитку, договорів на виконання госпрозрахункових завдань, особових рахунків орендарів (виробничі звіти), журналу-ордера № 10 або відповідних машинограм, первинних документів по обліку робіт, виробничих витрат і оприбуткуванню продукції, статистичної звітності, даних диспетчерського (оперативного), зооветеринарного, агротехнічного обліку тощо. За всіх видів перевірки широко використовують прийоми візуального контролю, тобто збирають інформацію в процесі спостереження за виробничими процесами, обстеження робочих місць, а також прийоми економічного аналізу, в тому числі економічно статистичні методи при виборі альтернативних оцінок і прогнозування перспективних рішень щодо нових технологій та форм організації виробництва.

4. Назвіть основні джерела для виявлення відхилень та порушень контролю виробничої діяльності.

Відповідь:

Для виявлення відхилень та порушень фактичні дані порівнюють із нормативними, тобто використовують такі джерела, як інструкції по веденню обліку і складанню звітності, рекомендації по плануванню виробничої й комерційної діяльності, різноманітні нормативи використання трудових і матеріальних ресурсів, стандарти, правила, положення, законодавчі документи (наприклад, Земельний кодекс України, Закон про плату за землю, Закон про форми власності на землю і т. д.).

5. Назвіть основні проблеми у рослинництві .

Відповідь:

Одна з основних проблем у рослинництві — охорона і раціональне використання землі. Той факт, що за останні десятиріччя в країні внаслідок ерозії, радіоактивного забруднення тощо втрачені мільйони гектарів орних земель, а вміст гумусу в окремих районах знизився на 8—30 %, зумовлює необхідність посилення контролю, спрямованого на боротьбу з безгосподарним використанням земель та дотримання земельного законодавства.

У Земельному кодексі України зазначено, що система раціонального використання землі повинна мати природоохоронний, ресурсозберігаючий, відтворювальний характер і передбачати збереження ґрунтів, обмеження негативного впливу на них, а також на рослинний і тваринний світ, геологічні породи, водні джерела та інші компоненти навколишнього середовища.

6. Як здійснюється внутрішній контроль у рослинництві.

Відповідь:

У процесі внутрішньогосподарського і відомчого контролю аналізують виконання виробничої програми, виявляють кількісний вплив факторів на валове виробництво продукції, з'ясовують причини зниження врожайності, скорочення посівних площ під окремі культури, виявляють резерви та розробляють заходи по їх використанню.

Уважно слід поставитися до перевірки реальності незавершеного виробництва (витрати під урожай майбутніх років). Дані на аналітичних рахунках незавершеного виробництва порівнюють з інвентаризаційними матеріалами, первинними документами, нормативами списання матеріальних цінностей, технологічними картами, використовуючи прийоми зустрічної арифметичної перевірки документів.

7. Як здійснюється внутрішній контроль у тваринництві?

Відповідь:

Внутрішній контроль у тваринництві здійснюють головним чином спеціалісти зооветеринарною профілю і завідувачі фермами, які стежать за дотриманням технології виробництва продукції тваринництва і зоотехнічних вимог утримання тварин, а також за використанням трудових і матеріальних ресурсів, особливо кормів, засобів захисту тварин, електроенергії. У колективних сільськогосподарських підприємствах, акціонерних товариствах, фірмах, спілках наступний контроль у вигляді окремих перевірок і ревізій проводять ревізійні комісії цих формувань, а також контрольно-ревізійна служба управлінь сільського господарства і продовольства, комбінатів, об'єднань, державна контрольно-ревізійна служба, органи спеціалізованого державного контролю (державна ветеринарна інспекція, державна інспекція по заготівлях та якості продукції). Важливо добиватись узгодженості всіх видів контролю і координації дій.

8. В якій послідовності здійснюють ревізію тваринництва?

Відповідь:

На початку ревізії здійснюють інвентаризацію поголів'я, огляд тваринницьких приміщень, дворів та інших комунікацій. При цьому з'ясовують не лише фактичну наявність поголів'я, а й своєчасність переведення ремонтного молодняка в основне стадо, інших тварин у старші вікові групи, оприбуткування приплоду тощо. Тому інвентаризацію тварин як один із найефективніших прийомів контролю слід проводити систематично протягом року, практикуючи як повні, так і часткові контрольні перевірки.

9. В якій послідовності здійснюють інвентаризацію тварин?

Відповідь:

Інвентаризацію тварин здійснюють за статеві-віковими групами відповідно до назви аналітичних рахунків, відкритих до синтетичних рахунків. При виявленні тварин без інвентарного номера необхідно встановити, кому вони належать, оскільки трапляються факти утримання на громадських фермах власних тварин деяких працівників і посадових осіб. Завідуючі фермами чи інші посадові особи повинні дати письмові пояснення з приводу утримання таких тварин у громадському стаді. Дані обліку про наявність поголів'я беруть із звіту про рух худоби та птиці, який складають до проведення переліку тварин, або з книги руху худоби і птиці на фермі з урахуванням документів, не зареєстрованих у цій книзі на день перевірки. Якщо інвентаризацію проводять у строки, близькі до звітного періоду, можна використовувати дані статистичної звітності (ф. № 24). В усіх випадках потрібно зробити звірку з аналітичним обліком до рахунків 01 і 09 у журналі-ордері № 14-АПК та відомості № 73-АПК, або у відповідних машинограмах з урахуванням первинних документів, які ще не проведені в бухгалтерському обліку.

Порівнюючи фактичне поголів'я із даними обліку, виявляють лишки чи нестачу тварин; про причини цього матеріально відповідальні особи повинні дати письмові пояснення. Крім того, проводять глибоку документальну перевірку руху тварин для виявлення причин лишків чи нестач. Наприклад, у поясненні бригадира свиноферми з приводу розходжень між фактичною наявністю поголів'я і даними обліку вказується, що на приплід поросят, одержаних від двох перевірюваних свиноматок, не оформлено акти на оприбуткування та переведення останніх у групу основних свиноматок. Комісія повинна зажадати негайного оформлення цих документів.

Нестачу та загибель тварин винні особи відшкодовують відповідно до Вказівок про порядок оцінки шкоди від розкрадання, нестачі, знищення та псування матеріальних цінностей.

10. Як перевіряють фактичне виконання планів виробництва валової продукції тваринництва та її реалізації?

Відповідь:

Фактичне виконання планів виробництва валової продукції тваринництва та її реалізації перевіряють порівнянням показників плану економічного і соціального розвитку господарства, госпрозрахункових завдань по фермі з даними обліку та звітності, виявляють відхилення в абсолютних та відносних показниках. Потім аналізують фактори, що впливають на рівень виконання планових завдань (методика аналізу викладена в літературі з аналізу господарської діяльності сільськогосподарського підприємства).

11. Які ви знаєте промислові виробництва та мета їх організації?

Відповідь:

У сільськогосподарських підприємствах України діють десятки тисяч різноманітних виробництв по переробці сільгосппродукції та виготовленню предметів широкого вжитку із місцевої сировини: консервні цехи, млини, крупорушки, олійниці, пункти по забою тварин, пилогами, цехи по виготовленню цегли черепиці та інших будівельних матеріалів, підсобні промисли по виготовленню й пошиттю одягу, взуття, галантерейних виробів тощо.

12. Яка мета організації підсобних виробництв?

Відповідь:

Підсобні виробництва і промисли організовують у господарствах із метою забезпечення найповнішої зайнятості, закріплення робочої сили, створення стабільних трудових колективів, зміцнення економіки, поліпшення використання матеріальних і сировинних ресурсів, підвищення ефективності сільськогосподарського виробництва. Крім того, і створення підсобних виробництв запобігає великим втратам, які виникають внаслідок несвоєчасної переробки продукції та слабкої бази її зберігання, дає змогу організувати самозабезпечення населення цінними і дефіцитними продуктами харчування, товарами широкого вжитку, будівельними матеріалами.

13. Як здійснюється контроль і ревізія промислових виробництв?

Відповідь:

Щороку сільськогосподарські підприємства одержують додатково від реалізації виробленої промислової продукції мільярди карбованців прибутку, значна частина якого спрямовується на соціальний розвиток села. Саме з цих позицій слід виходити при ревізії й оцінці діяльності промислових виробництв. Крім того, треба мати на увазі, що у промислових виробництвах, як показують численні факти з матеріалів ревізії, мають місце серйозні порушення і зловживання. Отже, зона ризику контролерів тут велика і даному об'єкту контролю необхідно приділити посилену увагу. При цьому слід керуватись статутами сільськогосподарських підприємств, малих підприємств і кооперативів, які відокремилися як самостійні суб'єкти господарювання, Примірним положенням про підсобні промислові виробництва і промисли сільськогосподарських підприємств, Рекомендаціями по виробничій кооперації сільськогосподарських підприємств з промисловими підприємствами і об'єднаннями, торговельними, постачальницькими та іншими господарськими організаціями.

14. Як можна організувати промислові виробництва?

Відповідь:

Промислові виробництва можна організувати насамперед при наявності місцевої сировини, промислових відходів, а також сировини, яку одержують в плановому порядку або придбають по децентралізованих заготівлях. Підсобні виробництва у господарствах організовують за рішенням загальних зборів (зборів уповноважених) колективних сільськогосподарських підприємств.

15. Що перевіряють ревізійні комісії?

Відповідь:

Ревізійні комісії перевіряють: використання закріплених за підсобним виробництвом будівель, споруд, обладнання, інвентаря та іншого майна; виконання виробничої програми за кількісними і якісними показниками; забезпеченість цих виробництв нормативно-технічною документацією; своєчасність та обґрунтованість подання заявок на постачання матеріально-технічними ресурсами, виконання планів матеріально-технічного постачання; договірні зобов'язання із цих питань; дотримання технології виробництва; наявність втрат сировини та готової продукції при зберіганні та реалізації; своєчасність і повноту оприбуткування та збереження готової продукції; дотримання правил з охорони праці, техніки безпеки.

ТЕМА 6

КОНТРОЛЬ І РЕВІЗІЯ РЕАЛІЗАЦІЇ ПРОДУКЦІЇ, ФОНДІВ, РЕЗЕРВІВ І ФІНАНСОВИХ РЕЗУЛЬТАТІВ.

1. Назвіть основні завдання контролю реалізації продукції.

Відповідь:

Реалізація *готової* продукції - завершальна стадія кругообороту коштів. Правильна її організація визначає фінансовий стан підприємства.

Основними ЗАВДАННЯМИ контролю реалізації є перевірка обґрунтованості і своєчасності укладання договорів на продаж продукції, дотримання договірних зобов'язань, реальність та законність операцій по реалізації, виявлення можливостей розширення ринків збуту та економічно вигідних умов, а також втрат на стадії збуту і винних у цьому осіб, правильності встановлення якості реалізованої продукції, застосування цін і тарифів, визначення фінансових результатів та резервів підвищення рентабельності продукції.

2. Що є джерелами контролю ревізії реалізації продукції.

Відповідь:

ДЖЕРЕЛАМИ ІНФОРМАЦІЇ для проведення ревізій є дані синтетичного і аналітичного обліку по рахунках; первинна облікова документація, яка стала підставою для записів у регістрах бухгалтерського обліку (різні спеціалізовані товарно-транспортні накладні, накладні внутрігосподарського призначення, забірні картки, преїскурант, інструктивні матеріали, договори контрактації, утворення використання кожного фонду економічного стимулювання і спеціального призначення, накази, листування).

3. У якій послідовності проводять ревізію реалізації, фондів, резервів та фінансових результатів?

Відповідь:

Ревізію реалізації, фондів, резервів та фінансових результатів проводять у такій послідовності:

- перевіряють обґрунтованість планових показників кількості продукції, яка підлягає реалізації, її собівартості і рентабельності;
- наявність затверджених в установленому порядку кошторисів і лімітів фінансування;
- встановлюють законність і доцільність операцій з реалізації;
- перевіряють вірогідність звітних показників з виявлення невикористаних резервів підвищення якості реалізованої продукції.

4. Що треба знати при ревізії витрат на рекламу?

Відповідь:

Із розвитком ринкових відносин істотно змінилася структура комерційних витрат. Зокрема різко звільнились витрати на рекламу, комісійні збори на користь збутових а інших посередницьких організацій.

При перевірці слід знати, що встановлені обмеження витрачання коштів на рекламу.

Норми фактичних витрат на рекламу, які відносяться на собівартість продукції не повинні перевищувати 1,5% виручки від реалізації продукції за рік, виключаючи суми податку на добавлену вартість. Перевищення витрат понад цю норму треба відносити за рахунок прибутку, що залишається в розпорядженні підприємства.

5. Як здійснюють попередній внутрігосподарський контроль процесу реалізації продукції?

Відповідь:

Попередній ВНУТРІГОСПОДАРСЬКИЙ КОНТРОЛЬ процесу реалізації здійснюють при складанні виробничо-фінансового плану і госпрозрахункових завдань. Здійснюють керівник, головний бухгалтер, які підписують первинні документи на реалізацію продукції, робіт і послуг, переконуються в їх законності а також у правильності застосування цін і тарифів.

Поточний контроль передбачає спостереження за виконанням планів продажу продукції державі, виявляють можливості надпланової реалізації, перевіряють правильність визначення якості реалізованої продукції у місцях її приймання, цін на цю продукцію, вишукують резерви збільшення виручки від реалізованої продукції за рахунок підвищення її якості і часткової реалізації безпосередньо в торговельну мережу.

6. Що встановлюють при контролі і ревізії операцій з реалізації продукції робіт і послуг?

Відповідь:

При контролі і ревізії операцій з реалізації продукції робіт і послуг встановлюють:

- чи занижено у виробничо-фінансовому плані показники кількості продукції, яка підлягає продажу державі;
- чи правильно визначено реалізаційні ціни, повну собівартість і результати реалізації кожного виду продукції залежно від напрямів її реалізації;
- аналізують хід виконання державного плану продажу продукції державі;
- встановлюють залежність реалізації різними колами і правильність застосування реалізаційних цін;
- встановлюють обґрунтованість прийнятого у господарстві порядку реалізації продукції (чи немає випадків реалізації без попереднього оприбуткування);

- встановлюють ідентичність даних про кількість і якість реалізованої і прийнятої покупцями продукції;
- встановлюють контроль за реалізацією купованих товарно-матеріальних цінностей;
- перевіряють реалізацію робіт і послуг на сторону в тому числі і приватним особам;
- визначають вірогідність відображення процесу реалізації у періодичній звітності.

7. Що підлягає перевірці при ревізії фондів і резервів?

Відповідь:

Перевірці підлягають:

- порядок формування статутного фонду;
- повнота внесків у фонд;
- оцінка майна внесеного засновниками у рахунок вкладів;
- правильність оформлення первинних документів і введення бухгалтерського обліку.

8. Для чого створюють резерви наступних витрат і платежів?

Відповідь:

Сільськогосподарські підприємства створюють резерви наступних витрат і платежів - на оплату чергових відпусток робітників, капітальний ремонт орендованих основних засобів і виплату раз на рік винагород за стаж роботи в одному господарстві. Мета створення таких резервів - забезпечити рівномірне включення цих витрат у затрати виробництва. Ревізія спрямована на встановлення правильності визначення розміру відрахувань і обґрунтованості списання нагромаджених за рахунок цих відрахувань сум. Важливо перевірити правильність встановлення осіб, яким виплачується винагорода за безперервний стаж роботи в одному господарстві.

З ході ревізії важливо встановити додержання інструкційних вказівок щодо організації обліку таких резервів, зокрема про нагромадження витрат на капітальний ремонт орендованих основних засобів.

9. Як здійснюють ревізію фінансових результатів ?

Відповідь:

Під час ревізії фінансових результатів вивчають планові, облікові і звітні документи, які відображають формування прибутків і збитків. В першу чергу перевіряють правильність планування фінансового результату. Використовуючи відповідні таблиці виробничо-фінансового плану, перевіряючи особи з'ясовують, чи не було випадків завищення або заниження планового фінансового результату, чи враховані при складанні плану передбачені положеннями різні надбавки до реалізаційних цін, чи немає випадків необґрунтованого планування збитків, списання безнадійної дебіторської заборгованості.

Ретельно перевіряють формування прибутку і збитку за даними, відображеними в бухгалтерському обліку.

Важливо також визначити обґрунтованість списання на збитки та на інші рахунки непродуктивних витрат, списання безнадійної дебіторської заборгованості внаслідок того, що минув строк позивної давності, сплачені штрафи, пеня і неустойки у зв'язку з невиконанням договірних зобов'язань.

На практиці такі витрати відносять переважно на рахунок "Прибутки і збитки" незважаючи на те, що у багатьох випадках є конкретно винні особи.

В ході ревізій важливо також встановити правильність розподілу прибутку:

- чи правильно складено розрахунок платежів у бюджеті;
- чи є нормативи відрахувань у фонд матеріального заохочення;
- чи проведено в господарстві відрахування на поповнення неподільного фонду в частині основних і оборотних засобів;
- чи обґрунтовано списання збитків від утримання житлово-комунального господарства і витрат на утримання парків, клубів, переданих у безплатне користування профспілковій організації.

10. Що передбачає ревізія фінансових результатів?

Відповідь:

Ревізія ФІНАНСОВИХ РЕЗУЛЬТАТІВ передбачає перевірку правильності ведення синтетичного і аналітичного обліку по рахунку "Прибутки і збитки" в тому числі:

- чи всі запаси на цьому рахунку обґрунтовані документальні (чи є розрахунки списання збитків від стихійного лиха - граду, повен і пожежі);
- чи на всі належним чином оформлені документи правильно зазначена кореспонденція рахунків;
- чи відповідають дані аналітичного обліку на рахунку "Прибутки і збитки" даним бухгалтерської звітності.

При перевірці фінансового стану встановлюють -

- стан власних оборотних засобів, (їх нестачу і надлишок).;
- платоспроможність;
- показники ефективності використання оборотних засобів.

11. Що відносять до витрат майбутнього періоду?

Відповідь:

До витрат майбутніх періодів належать такі, які здійснені в поточному році, але відносяться до майбутніх звітних періодів. Вони включаються у собівартість продукції при настанні тих періодів, до яких відносяться. Від правильності їх обліку і розподілу залежать рівень собівартості продукції та фінансові результати, а отже, й інші операції, пов'язані з розподілом та використанням прибутку. Питома вага таких витрат у більшості сільськогосподарських підприємств невелика, але можуть бути й значні суми. У цьому випадку потрібно ретельно перевірити обґрунтованість і достовірність віднесення витрат майбутнього періоду за призначенням.

До витрат у сільськогосподарських підприємствах належать: витрати на рекультивацію земель; орендна плата, яка відноситься до наступних періодів; передплата на газети, журнали; витрати на будівництво літніх таборів для тварин некапітального характеру; витрати на ремонт основних засобів у випадку, коли ремонтного фонду не створюють, та ін. Для їх перевірки використовують дані рахунка 31 «Витрати майбутніх періодів», які відображуються у виробничому звіті або особовому рахунку ф. № 83-АПК (машинограмі), журналі-ордері № 10, Головній книзі та в первинних документах, що є підставою для записів на рахунку 31 (наряди, облікові листи трактористів-машиністів, лімітно-забірні картки на списання будівельних, ремонтних матеріалів, дорожні листи автомобіля, договори на оренду основних засобів, платіжні доручення, виписки банку тощо). Спочатку перевіряють правильність віднесення цих витрат на рахунок 31, а потім — їх розподіл для включення у витрати відповідного періоду в належній сумі.